

don Ivan Marijanović

Redovnički identitet Spomen i proroštvo, izgradnja i obnova

Izvorni znanstveni rad

Može li redovništvo promijeniti suvremeni svijet? – pitanje je upravljeno ponajprije svakom redovniku/redovnici osobno, a tek onda instituciji redovništva, iako ta težnja za promjenom svijeta može izgledati pretenciozno. Ipak, valja prihvatiti rizik i abrahamovskom vjerom krenuti na put u zemlju obećanja i tako ponajprije mijenjati sebe kao dio svijeta koji nam je najdostupniji i za koji smo i najodgovorniji. Crkveni dokumenti (osobito PC, CIC i VC), na kojima se i temelji ovo razmišljanje, podržavaju nas u uvjerenju da redovništvo ne samo da može mijenjati svijet, nego mu je to smisao i glavna zadaća. Izgrađivati u ovom svijetu Božje kraljevstvo, to je proces koji vodi do prave promjene, jedine koja donosi autentične plodove, tj. preobrazbu svijeta.

Bog izravno poziva redovnice i redovnike da budu sol zemlje, svjetlo svijeta, novi kvasac, pa što su oni ako to nisu i što rade ako to ne rade. Ako pak istinski žive i rade ono na što ih Bog poziva, ništa drugo se ne može ni očekivati nego ispunjenje svrhe, tj. promjena, obraćenje i “preobraženje”, novi život, osobni i zajednički, društveni. Riječ je o identitetu i autentičnosti redovništva, a to je polazište ovog promišljanja.

Identitet i redovnički identitet

Identitet je skup karakteristika koje neku osobu čine onom koja jest¹. Označava *osobnost te istovjetnost i podudarnost*. Pojam “identitet” izražava *jednakost predmeta i sadržaja svijesti*.² “Pod osobnim identitetom razumijeva se mentalni ustroj s kognitivnim i čuvstvenim osobinama koji obuhvaća percepciju sebe kao bića različita i odijeljena od drugih, s nizom različitih obilježja, iako su slična obilježjima svake druge osobe.”³ To omogućuje poimanje i vrjednovanje sebe kao osobe s

¹ I. B. ŠAMIJA, *Rječnik tudica i hrvatskih riječi*, Zagreb 2014.

² Usp. W. ARNOLD - H. J. EYSENCH - R. MEILI, *Dizionario di psicologia*, Roma, Edizioni Paoline, 1982, str. 507.

³ W. VISCONTI, *Identitet*, u: *Leksikon odgojno-obrazovnih znanosti*, Zagreb 2017.

vlastitom dosljednošću i kontinuitetom koji se proteže u vremenu, stvarajući tako osjećaj jedinstvene osobe s vlastitom zbiljom. To je dimenzija kontinuiteta, po kojoj čovjek ostaje ono što jest, iako se mijenja on sâm i svijet oko njega. Identitet dakle izražava:

- **podudarnost** manifestacija (onoga što je zajedničko subjektu),
- **istost** (singularnost, jedinstvenost) u apstrakciji (u zamišljanju) i
- **pluralnost** (mnogostrukost) u konkretizaciji (u ostvarenju).

Da bi se prepoznao i utvrdio identitet, treba uvidjeti **odnos** onoga **što** se uspoređuje (konkretni život) i onoga **s čim** se uspoređuje (ideal, model). Uspoređivanjem se utvrđuje stupanj istosti, sličnosti, ili pak različitosti života i ideala. Uočava se trajnost (kontinuitet ili diskontinuitet) te privlačnost (ili ravnodušnost) prema idealu, modelu uspoređivanja.

Sve te oznake mogu se primijeniti i na **redovnički identitet** vodeći računa o transcendentnoj naravi redovništva. Anticipirajući konačni zaključak rasprave, možemo ustvrditi: Redovnička identifikacija je *trajno podudaranje življenja, mišljenja, osjećanja i djelovanja osobe (pojedince) s idealom, modelom identificiranja (s osobom Isusa Krista, utemeljitelja, zajednice), pri čemu će postojati trajna privlačnost i međusobno poštivanje*.

Postoji međutim i identifikacija kao **obrambeni mehanizam**! Zbog nedostatka autentičnih motiva čovjek se identificira s modelom da bi se zaštitio od tjeskobe, prijetnje, frustracije, a identifikacija mu umanjuje te neugodne osjećaje, daje mu osjećaj da je onaj s kim se identificira.⁴ Redovnik s takvom identifikacijom i takvim identitetom traži u redovništvu utočište, "sigurnost", izvor zadovoljstva, a otklanja logiku križa koja vodi k slavi uskrsnuća.

Specifičnost redovničkog identiteta

Kad govorimo o redovničkom identitetu, valja uvijek voditi računa da je **redovništvo** poziv i dar,⁵ trajni **znak Crkvi i svijetu**: Što se s nama događa sada, dogodit će se s Crkvom i svijetom ubuduće! Redovnički život može se razumjeti samo u širem okviru kršćanskoga života. Potpunu posvetu Gospodinu, koju redovnički život želi promicati i prakticirati valja, prema tome, shvatiti u njezinu odnosu prema krsnoj posveti.

Kakav je taj odnos? Je li redovnička posveta jednostavna primjena posvete što je daje krštenje? (Modus 106. na PC) Ili uz krsni biljeg postoji i drugi, koji se očituje u posvećenju po zavjetima. (Modus 92 na PC). Ovaj drugi usvaja konstitucija

⁴ Usp. *Isto*.

⁵ Usp. Pascual CHÁVEZ, *Poziv i odgoj, dar i zadaća*, Zagreb 2014.

LG i dekret PC. **Bogu posvećen život** proizlazi iz krsne posvete, ali se razvija iz sasvim određene posvete, a ona proizlazi iz **evanđeoskih savjeta**.⁶

Redovnički identitet se očituje u *jedinstvu* osobe i primljene karizme. Ne postoji raskorak između posvećenja i poslanja, već uzajamno prožimanje koje čini istodobno apostoleredovnike i redovnike-apostole. Konstitutivni i nerazdvojni elementi redovništva, tj. njegov **identitet čine**: bratsko zajedništvo, apostolsko poslanje i življenje evanđeoskih savjeta u konkretnoj sintezi, u praktičnom življenju karizme. Taj identitet treba njegovati, proučavati, produbljivati i na njemu graditi svu svoju duhovnost i akciju. On je **dar i zadaća**, kao što je i uopće redovnički poziv dar i zadaća. "To je Očeva milost, izraz Isusove posebne ljubavi, plod aktivne prisutnosti Duha, koji je nepresušni izvor milosti i potpora u svakodnevnom nastojanju oko rasta u ljubavi prema Bogu i ljudima. Zadaća je koja se ostvaruje prikladnim i stalnim odgojem, u potpunom predanju Bogu i braći, u neprestanom hodu putem posvećenja, u stalnom nastojanju oko obraćenja i obnove; ta zadaća traje cijeli život."⁷

Identitet je dakle karizmatički dar i vlastita zadaća. U ostvarenju identiteta u svakodnevnom životu osjeća se napetost između karizme (izvora) i institucije (posude), između ideala i njegove konkretizacije. Nijedno konkretno povijesno utjelovljenje (oblik i način života) ne iscrpljuje izvornu karizmu, koja ostaje trajno nadahnuće i izvor. Zato svaki povijesni oblik zahtijeva poslušnost i predanje karizmi, te racionalnost (životnu mudrost, razboritost) u izboru i prakticiranju aktivnosti.

(Primjer voćke koja odlaže lijepe bijele latice i neoplođene cvjetove, a zadržava samo mali broj oplodjenih koji onda dozore i donose obilan plod; nema dakle svaštarenja, nego razborit odabir.)

Redovništvo je utemeljeno u evanđelju

To što je rečeno o redovničkom identitetu, u skladu je s evanđeljem, iz njega proizlazi. Temelj mu je **krsni poziv**. U proglasu Kraljevstva Božjega (8 blaženstava) Isus ponajprije naviješta program svoga života i djelovanja, i poziva učenike da ga u tome slijede. One koji se odazovu i prihvate Isusov poziv, Isus naziva i čini blaženima. Kao dobar učitelj on pokazuje svojim životom i činom što očekuje od svojih učenika: uzeti i nositi križ (Mt 10,38-39); odreći se samoga sebe i ići za njim (usp. Mt 16,24-27); uzeti jaram na sebe i učiti od Isusa krotka i ponizna srca (Mt 11,29-30).

⁶ Usp. J. GALOT, *Redovnici i obnova*, Zagreb 1973, str. 56-57.

⁷ Usp. ODBS: *Načela i norme. Ratio fundamentalis institutionis et studiorum*, Zagreb, KSC, 1989. br. 53.

Jesmo li shvatili tajnu redovništva? Zahtjevnost poziva, s progonima i utjehama: Ne bojte se: tko vas prima, mene prima. Jesmo li pronašli skriveno blago i dragocjen biser? (Mt 13,44-45) Što nam znači Kristova preobrazba? (Mt 17,1-13) Nije li to put i naše preobrazbe: po muci i križu k slavi uskrsnuća? Kako se mi obražavamo? U čemu je veličina toga poziva? (Mt 18,1-5; 20,28). Najveća zapovijed – ljubiti Boga i ljubiti bližnjega (Mt 22,37-40) smisao je i ispunjenje Isusova učenja i redovništva. **Sloboda** od svih izvanjskih i unutarnjih uvjetovanosti te predano i dragovoljno služenje, njegovo je konkretno utjelovljenje: “Vi ste, braćo, na slobodu pozvani! ... da ljubavlju služite jedni drugima” (Gal 5,13-14). **Ljubav** je najviši izraz i vrhovno mjerilo (usp. 1 Kor 13) autentičnosti i ostvarenosti Kristovih učenika i redovnika. To je, dakle, temeljni poziv čovjeka, kršćanina, svakoga Kristova učenika. Unutar toga temeljnog krsnog poziva, možemo razabrati poseban redovnički poziv, tj. “izbližega slijediti Isusa”, i to na radikalan, temeljit, dosljedan, upravo “redovnički” način.

Redovnički poziv je **poseban poziv**. “Ne shvaćaju toga svi, nego samo oni kojima je dano” (Mt 19,11). Njima je obećana bogata nagrada: “Zaista vam kažem, vi koji podoste za mnom, o preporodu, kad Sin Čovječji sjedne na prijestolje svoje slave, i vi ćete sjesti na dvanaest prijestolja i suditi dvanaest plemena Izraelovih. I tko god ostavi kuće, ili braću, ili sestre, ili oca, ili majku, ili ženu, ili djecu, ili polja poradi Imena mogega, stotruko će primiti i život vječni baštiniti.” To su već iskusili radnici u vinogradu (Mt 20,1-16), budni upravitelj (Mt 24,45-51), budne djevice (Mt 25,1-13), sluga s talentima (25,14-30), a *očitovat će se* u punini na posljednjem sudu (Mt 25,31-46), kad će svatko biti suđen po djelima ljubavi iskazanima bližnjima. To je kriterij autentičnosti učenja i kriterij zaslužnosti nagrade (“po djelima svojim”). Dakle, “Neće u kraljevstvo nebesko ući svaki koji mi govori: ‘Gospodine, Gospodine!’ nego onaj koji vrši volju Oca mogega, koji je na nebesima” (Mt 7,21).

Pojedinačni poziv apostola, a osobito ustanovljenje Dvanaestorice, koje Isus šalje da propovijedaju kraljevstvo Božje i liječe svaku bolest i svaku nemoć (usp. Mt 10,1-40), može se promatrati kao temelj specifičnog poziva Isusovih učenika-apostola, koji će nastaviti Kristovo djelo, te kroz progone, nevolje i muke, ostvariti povjerenje im poslanje. U tom specifičnom pozivu apostola, redovnici gledaju i nalaze sliku i uzor svoga poziva i poslanja.

Redovništvo u crkvenim dokumentima

Dekret o prilagođenoj obnovi redovničkoga života, **Perfectae caritatis**, naglašava već u samom uvodu: “Nastojanje oko **savršene ljubavi** po evanđeoskim savjetima proistječe iz nauke i primjera božanskog Učitelja, a pojavljuje se kao sjajan znak nebeskog kraljevstva...”

“Svi koje Bog uolikoj **raznolikosti darova** poziva da u djelo provode evanđeoske savjete i da ih zdušno zavjetuju, **posebno** se posvećuju Gospodinu nasljedujući Krista koji je – u djevičanstvu i siromaštvu (usp. Mt 8,20; Lk 9,58), po poslušnosti sve do smrti na križu (Fil 2,8) otkupio i posvetio ljude. Potaknuti ljubavlju, koju Duh Sveti razlijeva u njihovim srcima (usp. Rim 5,5), oni sve više žive Kristu i njegovu tijelu koje je Crkva (usp. Kol 1, 24). Što se oni gorljivije sjedinjuju s Kristom predanjem samih sebe, koje obuhvaća cijeli život, to plodnijim postaje život Crkve i življim njezin apostolat.”⁸

Sljedeći broj PC sažima bit redovništva: “Vrhovno je pravilo redovničkog života **nasljedovanje Isusa Krista**, kako je predloženo u evanđelju. To treba vrijediti kao vrhovno pravilo svih redovničkih ustanova.”⁹

“**Redovnički život**, kao posvećenje cijele osobe, očituje u Crkvi divnu od Boga ustanovljenu vezu, znak budućega vijeka. Tako redovnik izvršuje svoje potpuno darivanje kao žrtvu Bogu prinesenu, kojom sav njegov život postaje neprekidno štovanje Boga u ljubavi.”¹⁰

Iz ovog odčitavamo da je redovništvo biblijski utemeljeno, da u evanđeoskom nadahnuću i inicijativi Duha Svetoga možemo i moramo tražiti njegovu najintimniju narav, njegov **identitet**.

Redovništvo očituje, svjedoči i podržava duboku napetost i težnju Crkve za njezinim konačnim oblikom. Ono ga već sada proklamira i proživljava kao **oblik vjere cijele Crkve**. Svi veliki utemeljitelji redova polaze od dubokog uvjerenja da je prva kršćanska zajednica njihovo opravdanje, temelj i nadahnuće. To im je priznala sama Crkva. Kad je odobrvala njihova Pravila, učinila je to zato što je u njima prepoznala sebe. Redovničke zajednice jednostavno su nastavak i izražaj apostolske i prvokršćanske zajednice. Apostolska zajednica jest ‘**proročki model**’ i ‘**kvasac Crkve**’, a redovništvo današnje proživljavanje onoga tipa života koji su dali apostoli. Ukratko, redovnički je život nasljedovanje Krista, apostola i jeruzalemske Crkve u kojoj je bilo “jedno srce i jedna duša” (Dj 4,32).¹¹

“U nicanju raznih redova u raznim vremenima treba vidjeti snagu koju Duh Sveti daje Crkvi da bi je doveo do njezine autentičnosti. **Redovništvo** vidi u duhovskoj Crkvi svoj izvor, korijen i model. (...) Ono izvire iz srca evanđelja kao normalan, autentičan i radikal **odgovor** na Božju riječ. Zato su redovnici, po kršćanskoj tradiciji, ‘**martires**’ (svjedoci, mučenici). Predstavljaju ‘ebed

⁸ PC br. 1. (isticanja moja).

⁹ Usp. PC 2a (isticanja moja).

¹⁰ *Zakonik kanonskog prava*, Zagreb, GK, 1988, kan 607 & 1.

¹¹ Usp. Lj. RUPČIĆ, *Biblijski temelj redovništva*, u: Za bolje svjedočenje Evanđelja. Zbornik radova I. redovničkog tjedna, str. 33.

Jahve, patno tijelo Kristovo i trajnu 'kenosis' (ogoljenje sebe, samopredanje) koja stvara Crkvu."¹²

Redovništvo je evanđeoski radikalizam u posebnoj stilizaciji, koji se duboko ukorjenjuje u evanđelje i Crkvu. To je jedan oblik kako Crkva živi evanđelje. Postoje i drugi oblici, drugi načini života. Zato je Crkvi potreban **pluralizam**.

Redovništvo je **karizmatški pokret** koji svjedoči prisutnost i djelovanje Duha. Ono je proročki znak stanja u kojem se Crkva nalazi i u koji ima potpuno prijeći. Ono čuva Crkvu od zaborava autentičnog evanđelja i od pogubnih kompromisa. Zbog svoga duhovskog podrijetla i svoje sociološke usmjerenosti redovništvo je **znak sveopćega bratstva** koje povezuje sve ljude u zajednicu tijela Kristova da budu ljudima kriterij života. Sve to pretpostavlja povezanost, a ne odvajanje, otvorenost, a ne zatvaranje, vjernost i budnost, a ne lažnu sigurnost i uspavanost.¹³

Redovništvo je nastalo u Crkvi kao **plod crkvenosti kršćanstva**. Ono je karizma u Crkvi i za Crkvu, ali ne u oprečnosti sa strukturama crkvene hijerarhije, nego u komplementarnosti i služenju. Redovništvo predstavlja **znak trajne sveitosti** same Crkve, ono je i najočitiji primjer duhovnog i apostolskog pluralizma u Crkvi.¹⁴

Iako je redovništvo "javna" karizma, dana za opće dobro cijele Crkve, ipak je to dar koji svaka osoba pojedinačno prima od Krista. Poziv na put evanđeoskih savjeta rađa se u nutarnjem susretu s Kristovom ljubavlju; a njegova je ljubav otkupiteljska. Krist zove snagom te otkupiteljske ljubavi. U oblikovanju zvanja susret s tom otkupiteljskom ljubavlju nešto je posve **osobno**. Kad vas je "Krist pogledao i zavolio vas", piše papa Ivan Pavao II., "pozvavši svakoga i svaku od vas, dragi redovnici i redovnice, ona otkupiteljska ljubav bila je darovana posve određenoj osobi, i ujedno je dobila zaručnički značaj: postala je **ljubav izabranja**. Ta ljubav zahvaća čitavu osobu, njezinu dušu i tijelo, bio muškarac ili žena, njezin osobni 'ja', koji je jedini i neponovljiv."¹⁵

Bit je redovništva slobodno osobno prihvaćanje ponuđenog Božjeg dara na opće dobro Crkve i svijeta. To je temeljna oznaka redovničkog identiteta, bez obzira na povijesne naglaske koje je redovništvo poprimalo u suživotu s društvenim i kulturnim prilikama i utjecajima.

¹² Usp. *Isto*.

¹³ Usp. *Isto*, str. 34; usp. također: KONGREGACIJA ZA USTANOVE POSVEĆENOG ŽIVOTA I ZAJEDNICE APOSTOLSKOG ŽIVOTA, *Istražujte. Posvećenim muškarcima i ženama u hodu za Božjim znakovima*, HKVRPP, Zagreb 2015, br. 10-11, str. 35-38.

¹⁴ Usp. N. M. ROŠČIĆ, *Crkvenost redovništva*, u: Za bolje svjedočenje Evanđelja. Zbornik radova I. red. tjedna, str. 147-156.

¹⁵ IVAN PAVAO II., *Dar otkupljenja*, br. 3.

Redovništvo kroz povijest – tipovi i naglasci

U povijesti redovništva iskristalizirali su se različiti **tipovi redovničkog** identiteta, koji su, u većoj ili manjoj mjeri, uspješno ostvareni i/ili ostvarivani:¹⁶

- **redovnički perfekcionizam** (“stalež savršenstva”), tradicionalna perspektiva (tomizam). Nije riječ o tome da su svi redovnici (bili) savršeni, nego taj redovnički stalež nudi(o je) najbolja sredstva na putu prema savršenosti. Nakon II. vatikanskog koncila prisutne su i druge perspektive, osobito:
- **evanđeoski radikalizam** (“imitatio Christi”, nasljedovanje Krista), posebno naglašen u crkvenim dokumentima, a temelji se na evanđeoskim savjetima i Isusovim izričajima (logijama). Posebno ga zastupa J. M. R. Tillard;
- **transcendentalizam** (“svetost” i “priziv onostranosti”), življenje eshatološke i transcendentne dimenzije kršćanskog života čini identitet redovničkog poziva. Za ovu viziju posebno se zalaže K. Rahner;
- **projekt kršćanskih vrijednosti** (“kršćanski humanizam”). E. Schillebeeckx i L. Gutierrez zalažu se za antropološki oblik kršćanskog bivovanja, izražen psiho-pedagoškom sintagmom “projekt kršćanskih vrijednosti”. Na tom antropološkom planu oni jedino i vide razliku između redovničkog i laičkog poziva;
- **proroka solidarnost** (posebno s rubnima, “siromasima”), perspektiva osobito prisutna u Trećem svijetu, gdje zajedno s “teologijom oslobođenja” uživa izrazite simpatije, što je vidljivo i u dokumentima Latinsko-američke Crkve. Vidljiva je u duhu i slovu konstitucija nekih redovničkih zajednica;¹⁷
- **komplementarnost** redovničkog poziva s drugim oblicima života u Crkvi, perspektiva koja ne isključuje druge, nego ih dovodi u odnos interakcije. Ono što posebno valja njegovati jest: svijest različitosti darova i službi, ali i uzajamnosti i suradnje u njihovu prakticiranju, prvenstvo eklezijalnog, apostolsko zalaganje u okviru općeg poslanja Crkve, naglašena proroka uloga te vanjsko “misijsko” i unutarnje “obnovno” poslanje.
- **cjelovit odgoj**, suvremena perspektiva, osobito naglašena u novijim crkvenim dokumentima i stručnoj literaturi (npr. LOOŽ¹⁸, A. Cencini¹⁹).

¹⁶ Usp. J. C. R. GARCIA PAREDES, *Teološki identitet i komplementarnost različitih poziva u Crkvi*, “Vijesti KVRPJ”, Prilozi, 1989, br. 4, str. 5-13.

¹⁷ Usp. KONGREGACIJA ZA USTANOVE POSVEĆENOG ŽIVOTA I ZAJEDNICE APOSTOLSKOG ŽIVOTA, *Istražujte...* br. 7-9, str. 28-35.

¹⁸ *Leksikon odgojno-obrazovnih znanosti*, Zagreb 2017.

¹⁹ *Tajnovitost poziva*, KSC 1999; *Osobna povijest prebivalište tajne*, KSC 200.

Redovništvo u krizi

Unatoč bogatom povijesnom iskustvu, velikoj sposobnosti prilagodbe i dubokoj ukorijenjenosti u različite društvene i kulturne prilike, današnje redovništvo kao da je iznenađeno svime što se zbiva u svijetu i što se postavlja pred nj kao izazov. Već dulje vrijeme govori se o krizi redovništva, a to se vidi, s jedne strane u nedovoljnoj jasnoći vizije redovništva i pojedinih redova, a s druge strane u opadanju zvanja i "izjednačavanju", uopćavanju i stoga razvodnjavanju redovničkih karizmi, zbog čega dolazi do njihove (barem djelomične) neprepoznatljivosti i neprivlačnosti.

Papa Ivan Pavao II. u razgovoru s redovničkim poglavarima kaže: "Redovnički je život u krizi. U godinama odmah nakon II. vatikanskog koncila vladala je kriza; možemo je nazvati **krizom identiteta**. Više redovnika postavljalo je pitanje: kakav smisao ima moje zvanje i zvanje moje ustanove? Koje je specifično poslanje redovnika danas u Crkvi i u svijetu? U okviru te krize vidjeli smo jaki pad zvanja, osobito na Zapadu. Mnogi su otišli..."²⁰

"Treba reći da je kriza u redovničkom životu samo jedan vid opće krize, osobito krize u Crkvi, koja je osjetljivo uzdrmana u svojim tradicijama, u svojim strukturama – pa zato i u svom **identitetu**. Crkva i redovnički život su povezani: redovnički je život dar Gospodinov Crkvi. To je konstitutivni element Crkve i izraz njezine vitalnosti. To znači da treba vratiti redovničkom životu njegovo mjesto u Crkvi, i tako će izaći iz krize. Toga moraju biti svjesni oni koji su odgovorni u Crkvi i u redovničkom životu. Svaki na svom mjestu treba učiniti ono što o njemu ovisi da posvećeni život bude poznat, priznat, cijenjen i pomagan, i to na svim razinama: zvanja, odgoja, poslanja."²¹

No, kriza u Crkvi nije izoliran problem koji pogađa samo Crkvu. Danas su u krizi sve **institucije**. Osobito nakon pada velikih ideologija, svijet se pomalo gubi u plićaku "slabe misli" i u diktaturi relativizma (Benedikt XVI.). To znači da nema općeprihvaćenih čvrstih uporišta istine, jer sve je tobože "istovrijedno", svi imaju jednaka prava proglašavati ili čak nametati "svoju istinu" o čovjeku, njegovu smislu postojanja, svrsi i cilju ovozemnog putovanja. Tu je Crkva pozvana snažno navijestiti *Istinu*, Isusa Krista, i biti u tome "prva crta" obrane čovjekova dostojanstva (svetost braka i obitelji, katolički društveni nauk, poslovna etika, očuvanje mira, napredak i blagostanje čovječanstva). Potreban je novi "proboj" Riječi u život ljudi (nova evangelizacija, naviještanje i svjedočenje vjernika i redovnika).²²

²⁰ Papa razgovara s redovničkim poglavarima, KVRPJ, Zagreb 1984, str. 55-56.

²¹ Isto, str. 56.

²² S obzirom na konkretan život Crkve u našem narodu usp. IVAN PAVAO II., *Enciklika Crkvi u Hrvata*, Zagreb, KS, 1998.

Suvremeno raslojavanje redovništva

U ovom “kriznom” vremenu redovništva, možemo uočiti da postoji određeno **unutarnje raslojavanje** današnjeg redovništva. I zato se ne može jednoznačno odgovoriti na pitanja: Postoji li kriza i kakva je to kriza? Tko i kako traži rješenja za tu krizu? Ustanove, pojedinci, samo neki ili svi? Mogli bismo naprotiv navesti nekoliko **podskupina** raslojenog redovništva, koje se različito odnose prema problemu redovničkog identiteta:

- **umorni i zasićeni** (“istrošeni”). Zbog neostvarenih, možda nerealnih želja i očekivanja oni su se “predali”, nemaju više nikakve nade, ništa ne traže, ni za čim ne tragaju, nemaju volje za obnovu;
- **zadovoljni i profesionalni** (“ostvareni”). Oni znaju da svijet ne ovisi o njima, imaju svoj mali svijet u kojem se dobro snalaze, vrše ono što moraju i u tome nalaze svoje zadovoljstvo;
- **tražitelji i inovatori** (“nemirni duhovi”). Osjećaju da moraju pomoći nositi teret svojoj braći, u zajednici i u svijetu. Zato traže nove načine i mogućnosti da dignu suživot na višu razinu kvalitete. Svojim izvornim pristupom, stavovima i mentalitetom “zadaju probleme” već uhodanim rješenjima i “zdravim redovnicima”;
- **rezignirani i revoltirani** (“razočarani”). Njima “sve ide krivo”. “Taj svijet je poludio”. Osciliraju između pasivizma kojim opravdavaju svoju nemoć i ekstremizma raznih vrsta kojim bi željeli riješiti prije svega svoj osobni problem, a ne biti “znak i ostvarenje Božje ljubavi u svijetu”.²³ Veoma su slični prvoj skupini, s tom razlikom što se oni uklapaju “u prirodni proces starenja”, a ovi se služe “revolucionarnim metodama”.

Svaka od tih skupina ima svoj identitet, o kojem treba voditi računa, ako se ne želi apstraktno govoriti o konkretnom redovničkom problemu. U analizi i rješenju tih problema treba uvijek polaziti od mjerodavnih crkvenih dokumenata o redovništvu i redovničkom identitetu.

Izgradnja redovničkog identiteta – zadaca pojedinca i zajednice

Redovništvo se ne živi u hermetički zatvorenu prostoru i vremenu, nego podliježe svim utjecajima ljudskog življenja. Zato će se ti utjecaji odraziti i na redovničkom identitetu, na njegovoj izgradnji. Stoga nas ne zanima prvenstveno statični, apstraktni odnos, već dinamični, životni. A taj se izgrađuje prvenstveno po **odgoju**

²³ Usp. *Konstitucije SDB* br. 2.

i obrazovanju kao procesu rasta *do punine mjere Kristove*, te po društveno-političkom, kulturnom, crkvenovjerničkom djelovanju. **Identitet** je **načelo** (ključ struktuiranja) svega odgoja i obrazovanja, a ujedno i konačni **cilj** kojemu teži sav odgoj i obrazovanje.

Promatran u svojoj dinamičnoj perspektivi redovnički **identitet** je **cilj odgoja**, a sastoji se u tome da surađujemo s Duhom Božjim koji nas vodi i prosvjetljuje, kako bi dar našega poziva učinio zbiljskim i osobnim. Vodeći računa o stvarnim prilikama svijeta i njegovim zahtjevima – jer u njemu živimo i djelujemo – dajemo s njim svoj odgovor dozrijevajući kao ljudi, kršćani i redovnici apostoli te postajući pastiri-odgajatelji u vjeri, u stilu koji je vlastit našoj karizmi. Trajno težimo postizanju sve veće jasnoće Gospodinova poziva i osjećanju zvanja kao **iskustva vjere**. Zauzimamo se cijelim životnim zanosom za ostvarenje svoga osobnog identiteta, odgovarajući dan za danom na Božje traženje u sadašnjem trenutku i osjećajući zvanje kao iskustvo zalaganja, proaktivnosti. U postupnom produbljenju odnosa između vlastitog osobnog zvanja i zvanja zajednice, sve točnije prenosimo sliku koju imamo o sebi u izraze i jezik zajedničarskog poslanja, prihvaćajući sve njegove posljedice u svom načinu postojanja, osjećanja, djelovanja: živimo svoje zvanje kao **iskustvo identifikacije**.²⁴

Odgojna svrha ili **cilj odgoja**, u ovoj perspektivi kršćanskohumanističke antropologije, može se označiti kao napredovanje do potpune integracije (objedinjenja) svih ljudskih dimenzija (čuvstvene, voljne, razumske, djelatne, društvene) u **skladnu osobnost**. To znači izgradnju životnog projekta koji u sebi uključuje pozitivne crte osobnosti: proaktivnost (ne reaktivnost), sebedarjeljubav (ne samoživost i sebičnost), razboritu kreativnost (ne pasivnost i ne destruktivnu kreativnost), zatim diferenciranu cjelokupnost (ne fuziju elemenata niti predominaciju jednih nad drugima), motivacijsku autonomiju (ne prisilno neurotično djelovanje), dinamičnost i dosljednost (ne zbrku i neodgovornost).²⁵ Cilj je dakle izgraditi “sustav značenja”, ostvariti “projekt vrijednosti”, što je obilježje autentičnog ljudskog djelovanja, a redovništvo po svojoj naravi teži upravo za ostvarenjem takva, životno ukorijenjena i eshatološki usmjerena projekta!

U tom smislu kanonsko pravo određuje: “Neka odgajanje i obrazovanje bude sustavno, prilagođeno shvaćanju članova, duhovno i apostolsko, znanstveno i ujedno praktično.”²⁶ “Neka redovnici svega života brižljivo nastavljaju svoj duhovni, znanstveni i praktični odgoj i obrazovanje; poglavari pak neka im za to osiguraju sredstva i vrijeme.”²⁷

²⁴ Usp. ODBS, 53-55.

²⁵ Usp. I. MARIJANOVIĆ, *Iskustvo u službi odgoja mladih*, u: Kateheza 1985, br. 3, str. 7.

²⁶ *Zakonik kanonskog prava*, Zagreb 1988, kan. 660 & 1.

²⁷ *Isto*, kan. 661.

Iz tih izričaja vidimo da je to proces koji traje cijeli život, pa ga zato i zovemo **trajni** (permanentni) **odgoj**. To proizlazi iz Božjeg poziva, koji je uvijek nov, izazovan i neponovljiv. Zato je i "karizma redovničkog života u određenoj ustanovi živa milost koju treba prihvaćati i živjeti u često posve novim okolnostima."²⁸ Ovaj trajni odgoj je sveopći proces obnavljanja koji zahvaća sve vidove redovnikove **osobe** te same **ustanove** u cijelosti. Njegovi razni aspekti su neodvojivi i uzajamno utječu na život svakog redovnika i zajednice. Možemo spomenuti neke vidike: život po Duhu (duhovnost), sudjelovanje u životu Crkve (crkvenost), doktrinarna i pastoralna obnova (suvremenost), vjernost vlastitoj karizmi (autentičnost).²⁹

Unatoč trajnosti tog procesa postoje **posebna vremena** koja mogu biti trenutci krize:

- prijelaz iz početnog odgoja i obrazovanja na prvo iskustvo samostalnijeg života,
- desetak godina od doživotnog zavjetovanja, kada se pojavljuje opasnost 'uhodanog' života, gubitka poleta i stjecanja rutine,
- puna zrelost koja nerijetko nosi opasnost individualizma,
- trenutci teških kriza, pod utjecajem vanjskih čimbenika,
- časovi potpunog povlačenja iz djelovanja zbog starosti, nemoći...³⁰

Obnovom do autentičnosti redovničkog identiteta

PC naglašava potrebu **prilagođavanja** novim uvjetima i ujedno **povratak** izvorima. Kako obnova može biti "povratak na izvore", u prošlost? Ne očituje li se tu paradoksalna narav "prilagođene obnove redovničkog života"?³¹

Istovjetnost obnove i povratak izvorima tumači se samom prirodom kršćanskog života. A ta je da nam je u Isusu Kristu, početniku života, sve dano, i to u punini. I samo živeći intimni odnos s njim i mi možemo u punini živjeti svoje ljudsko i kršćansko dostojanstvo, svoj autentični redovnički poziv i vlastiti identitet. U tom smislu put autentičnom redovničkom životu jest put izvoru toga života, put **osobnom odnosu s Kristom**. I samo taj osobni odnos s njim može jamčiti i drugi element "prilagođene obnove", naime ukorijenjenost u vrijeme i prilike, mentalitet i duh današnjeg čovjeka. I ovdje se očituje **dvostruka**

²⁸ KONGREGACIJA ZA USTANOVE POSVEĆENOG ŽIVOTA I ZAJEDNICE APOSTOLSKOG ŽIVOTA, *Smjernice za formaciju u redovničkim ustanovama*, Zagreb 1990, br. 67.

²⁹ Usp. *Isto*, br. 68.

³⁰ Usp. *Isto*, br. 70; vidi ODBS, 497-498!

³¹ Usp. J. GALOT, *Redovnici i obnova*, Zagreb 1973, str. 105-107.

vjernost: vjernost izvorima (Bogu, Isusu Kristu, karizmi) i vjernost suputniku, čovjeku. Možemo tako govoriti o **utjelovljenju** redovničke obnove, karizmatski duh se inkarnira u čovjekovu svagdašnjicu!

Obnova se mora izvršiti “pod utjecajem Duha Svetoga i pod vodstvom Crkve”.³² Obnova nije dakle zadaća samo ljudskih sila, već prvenstveno inicijativa Duha, koji je protagonist sve crkvene obnove, svega života “u Kristu”.

Nevidljivom ravnanju Duha Koncil pridružuje i vidljivo ravnanje, “vodstvo Crkve”, dajući tome izrazu namjerno široko značenje, da se očituje i širina akcije i mnogostrukost subjekata, struktura, načina i sredstava te obnove. Pa kao što redovništvo po svom krsnom pozivu izvire iz opće Crkve, ono tako po svom cilju, uloži i samoj obnovi uvire u opće tokove te iste Crkve, očitujući tako svoju crkvenost, služeći istim ciljevima kao i sama Crkva, tj. pripremanju i ostvarenju Božjega kraljevstva. **Temeljna načela obnove** jesu ujedno elementi redovničkog identiteta.³³

Načela prilagođene obnove

Sržni tekst za prilagođenu obnovu redovničkog života jest PC 2, pa ga ovdje donosimo u cijelosti: “**Prilagođena obnova** redovničkog života treba da jednako obuhvati: s jedne strane neprestano **vraćanje na izvore** svakog kršćanskog života kao i na izvorni duh redovničkih ustanova, a s druge strane njihovo **prilagođivanje** promijenjenim prilikama vremena. Tu obnovu treba izvršiti pod utjecajem Duha Svetoga i pod vodstvom Crkve prema ovim načelima:

- a) Vrhovno je pravilo redovničkog života: **slijediti Krista** kako je to izloženo u Evanđelju. To ima vrijediti kao vrhovno načelo svim redovničkim ustanovama.
- b) dobro je za Crkvu da ustanove imaju posebnu narav i vlastitu zadaću. Stoga neka sve one dobro upoznaju i vjerno slijede **duh utemeljitelja** i njegove posebne nakane kao i zdrave tradicije, što sve čini baštinu svake pojedine redovničke ustanove.
- c) Sve ustanove neka sudjeluju u **životu Crkve** i neka prema svojoj vlastitoj naravi prihvate kao svoje te svim silama promiču njezine pothvate i ciljeve na biblijskom, liturgijskom, dogmatskom, pastoralnom, ekumenskom, misijskom i socijalnom području.
- d) Neka se ustanove zalažu da njihovi **članovi steknu** primjerno **poznavanje prilika ljudi i vremenâ** kao i **potreba Crkve**, tako da u svjetlu vjere s razumijevanjem prosuđuju okolnosti suvremenog svijeta te goreći apostolskim žarom

³² Usp. *Isto*, str. 108.

³³ Usp. PC 2.

uzmognu što uspješnije ljudima pritjecati u pomoć.

- e) Budući da je redovnički život prije svega određen za to da njegovi članovi slijeđe Krista te se zavjetovanjem evanđeoskih savjeta s Bogom sjedine, sa svom ozbiljnošću valja uočiti da i najbolje prilagođivanje potrebama današnjega vremena neće biti uspješno ako ne bude prodahnuto **duhovnom obnovom**, kojoj i u vanjskom djelovanju uvijek treba davati prvenstvo.”³⁴

Prema duhu pojedine ustanove mogu se nadodati i **drugi specifični elementi**: pastoralna ljubav kao nadahniteljica obnove, posebna naklonost i ljubav prema rubnima, ljubaznost kao stil ophođenja i komuniciranja, obiteljski duh, optimizam i radost, radinost i mudrost, preventiva i suradnja...³⁵

“Način života, molitve i rada neka se svagdje, a napose u misijskim krajevima, primjereno uskladi s današnjim fizičkim i psihičkim sposobnostima članova; a prema zahtjevima naravi svake pojedine ustanove neka se uskladi s potrebama apostolata, sa zahtjevima kulture, s društvenim i ekonomskim okolnostima...”³⁶ Ovo podrazumijeva **ljudsku mjeru** redovničkog života, usklađenost ljudske naravi i milosnog poziva, suradnju naravi i milosti. To **jedinstvo naravi i milosti** postiže se i najviše ovisi o odgoju članova. “**Odgoj** neka bude takav da se svi njegovi elementi skladno slijevaju te pridonose životnom jedinstvu svih članova.”³⁷ Kako se to jedinstvo na osobnoj razini može izraziti rječnikom suvremene znanosti i koja je zapravo svrha toga odgoja i koji mu je domet, rečeno je u odjeljku o cilju odgoja.

Teškoće u ostvarivanju redovničkog identiteta

U ostvarivanju redovničkog identiteta postoje razne teškoće i o njima treba voditi računa. Nabrojiti ćemo samo najznačajnije.³⁸

- promijenjeno **shvaćanje** čovjeka, društva i svijeta (filozofija života),
- nedovoljna **ucijepljenost** u konkretno društvo u kojemu naše redovništvo danas živi (površnost),
- nedovoljna **eklezijalna** svijest (ucijepljenost u Crkvu i suodgovornost za nju),
- nejasnoća u pogledu vlastite **karizme** (nejzino nepoznavanje i prilagođava-

³⁴ PC 2 (isticanja moja).

³⁵ Usp. *Konstitucije SDB*, br. 10-21. *Konstitucije* drugih zajednica ističu elemente specifične vlastitoj karizmi.

³⁶ PC 3.

³⁷ PC 18.

³⁸ Usp. J. MAMIĆ, *Poteškoće u ostvarivanju redovničkog identiteta*, u: Redovnički identitet. Zbornik radova VIII, redovničkog tjedna, Zagreb, KVRPJ i UVRPJ, 1984, str. 85-95.

nje na “osobnu mjeru” i viđenje,

- teškoće koje proizlaze iz **materijalizacije** poziva (konkretno ostvarenje poziva koje ne vodi računa o evanđeoskoj i karizmatškoj dimenziji).

Jasno je da svaka od mogućih dijagnoza zahtijeva različit pristup i različitu terapiju.

Zaključak

Ovo razmišljanje o redovništvu i redovničkom identitetu mogli bismo završiti snažnim mislima s jednog eminentnog crkvenog skupa. “Mjesna Crkva čini prostor u kojem se redovnički život, ‘posvećen Bogu na dobro cijele Crkve’, može potpuno i stvaralački izraziti... Prvi doprinos redovnika i redovnica zajednici vjernika dolazi od njihova postojanja kao redovničkih osoba: ‘Ono što vrijedi kod redovničkih osoba nije toliko to što čine, mnogo više je to što one predstavljaju kao Bogu posvećene osobe.’ Njihova prisutnost je **znak** za ‘pozivodgovor’ na život radikalno prožet evanđeljem, što čini pravi smisao života svake... redovničke osobe.”³⁹

Iz toga proizlazi briga za dosljedno davanje svjedočanstva kao vjernosti pozivu koja usrećuje, kao vedrine života primjerenog Evanđelju i kao predanosti u služenju Crkvi i svijetu. “Neka cijelim svojim životom... svjedoče za Kraljevstvo koje nije od ovoga svijeta i koje nikad ne prolazi.”⁴⁰

Redovništvo je poezija crkve i proroštvo budućega svijeta

Za sam kraj evo i jednog pitanja, nadam se da nije neumjesno, a sigurno je u skladu s našom temom i dosadašnjim razmišljanjem – Nisu li danas redovnici, kao i pjesnici, čuđenje u svijetu? Može li pjesništvo i redovništvo promijeniti suvremeni svijet?

Osobno vjerujem da redovništvo može promijeniti svijet. To mu je zapravo poziv i smisao. To što su redovnici, kao i pjesnici, čuđenje u svijetu, to je šansa da svi koji se čude, u nama vide i odgonetnu znak, tj. otkriju viziju budućega svijeta.

Pjesnici su čuđenje u svijetu, jer promatraju svijet drukčije od drugih ljudi. Imaju “svoju” viziju. Poezija je po svojoj naravi *vizija svijeta*. Za ostvarenje svoje vizije čovjek je spreman sve učiniti. Redovništvo je po svojoj naravi *poezija Crkve*, tj. vizija i (početno) ostvarenje onoga svijeta koji se ima dogoditi na kraju vre-

³⁹ Kongregacija za istočne Crkve, Kongregacija za redovnike i sekularne institute, Kongregacija za evangelizaciju i Kongregacija za katolički odgoj. Drugi međunarodni kongres delegata biskupskih konferencija za duhovna zvanja. *Razvoj pastoralna zvanja u mjesnim Crkvama*, Dokumenti 65, Zagreb, KS, 1983, br. 34.

⁴⁰ Usp. *Isto*.

mena. Redovništvo je radikalni iskaz vjere u zbilju Božjega kraljevstva, koje se naviješta i živi *već sada* i *ovdje* na “redovnički” način, tj. kao ono *jedino potrebno* (usp. Lk 10,42). Poezija i redovništvo slični su i povezani po projekciji budućega svijeta, za razliku od ovoga svijeta pritisnuta problemima, koji su često nametnuti i teško pritišću čovjeka, a ništa ne pridonose njegovoj humanizaciji. Biti pjesnik i biti redovnik znači neku negaciju ove zbilje, “izlazak” iz “ovoga svijeta” i projekciju u onaj koji obećava sretnu budućnost. Uspjeh ovisi o tome koliko smo povezani s *Autorom projekta* koji obećava tu novu budućnost. Ako *ostanemo vjerni* njegovu pozivu – ako *ostanemo s njim*, svjedočimo njegovu zbilju i naviještamo je svojim životom, to je radikalna promjena ovoga suvremenoga svijeta, dublja i učinkovitija od svih nasilnih revolucija, jer mijenja čovjekovo srce, a ne izvanjske okolnosti. Zato će čovjek ostati čovjek ako pjesnik postane. Redovnik će promijeniti svijet ako redovnik ostane!

Dakle, ponovimo, redovništvo nije prvenstveno ono što čini, nego ono što jest i što živi. Ono je znak i ostvarenje – tj. **sakrament** – spasenja, i to ne samo redovništva nego i Crkve u cjelini i cijeloga svijeta. Redovništvo je **proroštvo**, jer što ono sada živi kao dragovoljan izbor, to će cijela Crkva živjeti u punini (na kraju vremena). Redovništvo je **ekleziološka vizija** svijeta, odraz savršenstva, zajedništva i potpunog ostvarenja Crkve kao vidljivog kraljevstva Božjega. Ono je **eshatološka dimenzija Crkve** – jer živi *već sada* ono što će Crkva i svijet živjeti *tek* u konačnici vremena.⁴¹ Biti autentičan redovnik/redovnica znak je izabranja, posvećenja, poslanja i spasenja. Dakle, cjelovite i potpune ostvarenosti (do punine mjere Kristove) ljudske i vjerničke osobe!

“Blažena/blaženi ti što povjerova!”

LITERATURA (VAŽNIJA): Viganò-Aubry-Schepens, *Duhovno vodstvo*, Zagreb, KSC 1983; Egidio Viganò, *Otajstvo i povijest*, Zagreb, KSC 1987; C. M. Martini, *Bog odgaja svoj narod*; A. Cencini, *Tajnovitost poziva*, Zagreb, KSC 1999; ISTI, *Osobna povijest prebivalište tajne*, Zagreb, KSC 2000; *Religijsko-pedagoško katehetski leksikon*, KSC, Zagreb 1991; Pascual Chávez, *Poziv i odgoj, dar i zadaća*, Zagreb, 2014; *Leksikon odgojno-obrazovnih znanosti*, Zagreb 2017.

⁴¹ Kongregacija za ustanove posvećenog života i zajednice apostolskog života – KVRPP *Istražujte...*, Zagreb 2015, str. 28...).

PROBLEMI I PITANJA

(povezani s redovničkim identitetom i poslanjem)

1. **Identitet** redovništva odčitava se i u određenoj napetosti prema svijetu, iz koga je uzeto, ali kojemu “ne pripada”. U općoj klimi “demokracije” može li redovništvo biti dovoljno “radikalno” u pogledu rješenja bitnih ljudskih pitanja!?
2. Redovništvo je **inovacija i korektiv** za veliku Crkvu. Nije li Crkva II. vat. koncilom pretekla samo redovništvo!? Treba li redovništvo neki svoj “koncil” ili neku posebnu krizu da bi opet postalo izazovno!?
3. **Vjernost** karizmi jest nastavak identiteta. Nije li međutim ta vjernost (katkad, ili često) uzrok petrifikaciji, učmalosti, pa time i izdaji prvotne karizme!? Može li se izgraditi dinamička vjernost koja će omogućiti autentični redovnički identitet!?
4. **Nasljedovanje** Krista jest središnji dio kršćanskog i redovničkog poziva. Kako se to odnosi s originalnošću svakog čovjeka, njegovom slobodom, povijesnim trenutkom, duhom vremena!?
5. Redovništvo je **izazovi priziv** transcendentnih, eshatoloških vrijednosti, i duboka ukorijenjenost “u situaciju” čovjeka, svakoga čovjeka. Uspijeva li redovništvo autentično ostvariti obje ove “vjernosti”!?
6. **Kriza** redovničkog identiteta (ukoliko postoji) nije kriza podmlatka, nego funkcije redovništva!?
7. **Odgoj i obrazovanje** je redovan put u postizanju identifikacije pojedinca s redovničkom zajednicom. Je li i redovan put u postizanju zrelog vjerničkog identiteta!?
8. **Zavjeti** su “znak” i “ostvarenje” redovničkog identiteta. Koliko su doista osobni put zrelosti u vjeri!? Nisu li često “izigrani”, formalizirani, neefikasni!? Više zaštita nego izazov i život!? Više iluzija (“kao da”), nego križ koji vodi u život i uskrsnuće!?
9. Je li redovništvo doista “**zaručništvo**”? Očekuje li “budno” i s nadom Gospodinov dolazak? Ili je to falsificiranje “očekivanja” i odlaganje konačnog dolaska!?
10. Je li redovništvo “**poezija Crkve**”, “**proroštvo** budućega svijeta” ili tek mučno nošenje križa, zatvorenost u patnju preživljavanja, bez radikalne težnje za “onostranošću”? Je li moje redovništvo “poezija života”, tj. radosno i potpuno predanje Kristu i njegovoj stvari!?
11. Može li redovništvo “stresti sa sebe rđu” povijesnih naplavina i ponovno biti izvorna kristovska **novost** koja oduševljava (o-duhovljuje) ljudski život!?

12. Tko sam ja kao redovnik/ica u svojoj zajednici – “znak” i “sredstvo” (**sakrament**) žive izvorne karizme ili tek jedan broj u instituciji!?
13. Kad molim Gospodina da “pošalje radnike u svoju žetvu” – **za što** molim: da Bog nastavi svoje ili naše djelo!? Jesam li spreman iskreno moliti i prihvatiti uslišanje te molitve!?
14. Koliko je redovništvo podložno društvenim i kulturnim **uvjetovanostima** i promjenama. Je li sposobno i spremno mijenjati ih, a time mijenjati svijet!? Je li redovništvo uopće **subjekt** društvenih, kulturnih i duhovnih događanja, ili tek povijesni i kulturološki proizvod, institucionalni ostatak nekadašnje karizme!?

Bilješka o predavaču

Don Ivan Marijanović rođen je 1951. u Doljanima (BiH). Osnovnu školu pohađa u rodnom mjestu, klasičnu gimnaziju u Rijeci i Križevcima, Teološki fakultet diplomira u Zagrebu, Fakultet odgojnih znanosti magistrira u Rimu na Salezijanskom papinskom sveučilištu.

Nakon studija bavi se odgojem i obrazovanjem salezijanskih studenata filozofije i teologije u Zagrebu. Priredio je plan i program studija (*Ratio fundamentalis*), više djela s područja odgoja i pedagogije i o tome pisao u odgojno-obrazovnim časopisima (Thélème, Kateheza, Metodički ogledi, Zbornik učiteljske akademije). Suradnik je i pisac članaka u Religijsko-pedagoško katehetskom leksikonu. Preveo je *Leksikon odgojno-obrazovnih znanosti*, Zagreb 2017.

Posebnu pozornost posvećuje problematici odgoja športom baveći se znanstvenim i praktičnim radom. S tog je područja priredio knjige: *Odgajati športom* (1993), *Trener-odgajatelj* (1996), *I šport ima dušu* (2001), *Šport i kršćanski život* (2002). Tri put je organizirao međunarodne igre Salezijanske športske mladeži (2003., 2006. i 2013.), na kojima je svaki put sudjelovalo više od tisuću dvjesto športaša iz 15-17 europskih zemalja.

Od 1994. do 2006. god. bio je kapelan i profesor etike i vjeronauka u *Policij-skoj akademiji* u Zagrebu gdje je predavao na Srednjoj i Visokoj policijskoj školi te Fakultetu kriminalističkih znanosti, držao je brojna predavanja po policijskim upravama i postajama u Zagrebu, Splitu, Puli i drugdje, na temu moral i policija. S Ministarstvom unutarnjih poslova i Ministarstvom zdravstva, sudjelovao je u stvaranju i provedbi projekta *prevencije* neprilagođenog ponašanja djece i mladih u zagrebačkim osnovnim školama. Predavao je u Športskoj gimnaziji i Ženskoj općoj gimnaziji sestara milosrdnica u Zagrebu.

Od 2006-2012. bio je provincijal *Hrvatske salezijanske provincije*. Kao pročelnik povjerenstva za odgoj i obrazovanje pri Hrvatskoj konferenciji viših re-

dovničkih poglavara bio je predavač i organizator na više *Vijećanja* odgajatelja i odgajateljica.

Član je *Hrvatske akademije odgojno-obrazovnih znanosti* od njezina utemeljenja 1991. Bio je pročelnik odjela za povijest, filozofiju i teologiju odgoja, a od 2013. predsjednik je te *Akademije*. Držao je predavanja na simpozijima, savjetovanjima, tribinama, okruglim stolovima i drugim znanstvenim i stručnim skupovima.

Napisao je četiri knjige pjesama: *Oče, razbij ploče* (1993), *Gorući grm* (1998), *Sedmi pečat* (2004) i *Nemir svemira* (2013).